

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

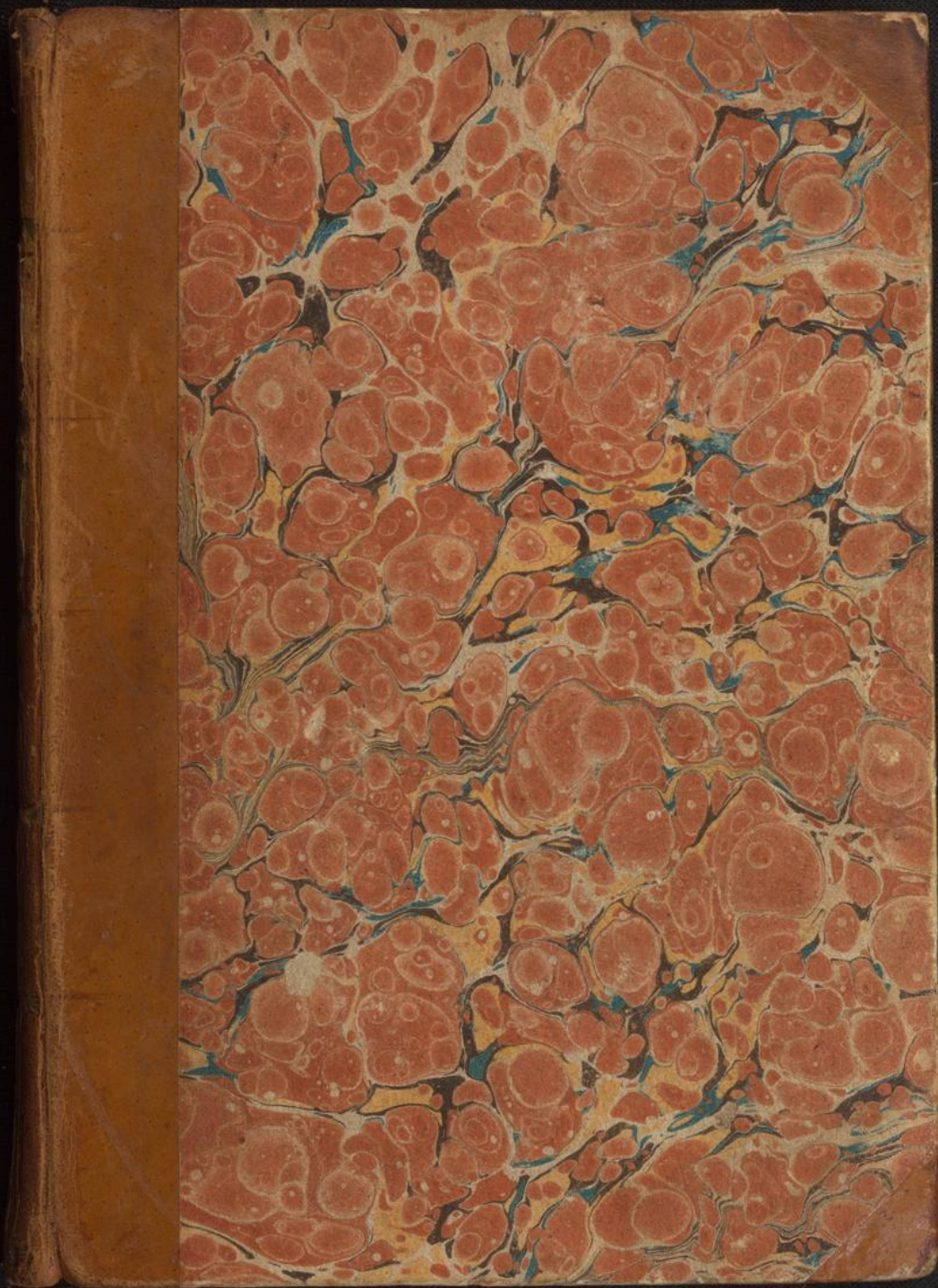
Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Proverbia et De divinis et humanis

Pius <II., Papst>

[Memmingen], um 1495

[urn:nbn:de:bsz:31-327123](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-327123)

42 A 1932, 12 RH

Vol. 68.

AN 683 - AN 691

[Miscellanea. Bd 12]

- 1) Gualtherius, alexandri Magni vita. 1518
- 2) Aeght Passio S. Meynardi Basel: Futer 1496. [H 124537]
- 3) Epistola de miseria curatorum (Hain 8) s. l. e. a.
- 4) Enneas Silvius, Proverbia. (Hain)
- 5) Tristeminus, Institutio. 1486.
- 6) Gerson, Appellatio. (Hain 7664)
- 7) Galnanius de Bononia, differentiae legum et canonum. (Hain 7452)
- 8, Donatus minor. s. l. e. a. (Hain 8)
- 9, Seneca, de quattuor virtutibus (Hain 14621)
- 10, Aristoteles, Problemata. (Hain 1723)
- 11) Legenda ? R. Gallensis 1508.

Eniae Silij Senensis poete
Prouerbia ⁊ de diuinis ⁊ hūanis

**¶ Enae Silij Senensis poete Proverbia
et de divinis et humanis Incipiunt foeliciter**

¶ Verū divinitatē credēdo. q̄ dispūdo cognosci. Quod
oraculo dei dictū. sacra tradūt eloq̄a. q̄stioni mūne admir
tendū. Stultos ēē et q̄ nullū. et q̄ ples dicūt deos. Divinā
puidētā et si mltā docēt illud etiā videt astruere q̄ multos
videm senescere. Quis hūnā vitā īfiniti morbi piclag op
pugnēt. Neq̄ enī fieri casū credēdū ē. q̄ toties casus cui
ref. Dēz sectā auctē firmatā hūana rōne carere. Cristianā
fidē et si miracula nō affirmassent. honestate sua recipiēdaz
fuisse. Unū divinitatē tres esse psonas. nō quo pacto pbe
sz a quo dicat aduertēdū. psonā ubi nō alterā trinitatē hu
manā iduisse carnē. q̄ rō suaserit curiosū magi q̄ necessariū
q̄rere. Inter geniturā filij et spūsscti pcessionē. q̄d inrer sit.
neq̄ īvestigandū q̄d ē esse. **¶ De Hereticis.**

¶ Hereticos vinci nō posse. gladio pterēdos ēē. Delirātū
se dare nūero. q̄ p̄tē p̄terare divinā audēt. Infinita ēē dō
possibilia q̄ mēs hūana nō capit. **¶ De Mundo.**

¶ Mundū cepisse quā sp̄ fuisse. eque videri p̄babile. Cele
stia fide meli. q̄ p̄batiōe doceri. De aia mūdi stultā ēē du
bitatōnē. Mūdos affirmare q̄ ples demētie videri. Intelli
gētias sepatas nō nihil d̄ celestibz docuisse mortales. Mē
lores celi et terre maglaudaces videri q̄ veros. Siderū in
vestigare cursū. pulchri est quā vtile. Se quoq̄ meli ēē
q̄ celū noscere. Miaz īmortālē corp̄ solutā. aut penaz aut
p̄mij sedes petere nō euāgelij tm̄ sed phoz auctē p̄bati.
Amicos dei et hac et futura p̄fui vita.

¶ De Gaudio.

¶ Sine virtute nulli solidū esse gaudiū. Voluptatē seq̄ces
crebris subiacere molestijs. **¶ De Scientia.**

¶ Sciētie cupiditatē mortalibz īnūeros attulisse labores.
Neq̄ avarū pecunia. neq̄ studiosū scientia repleri. Cui

plura nisse datū est. cū malora sequi dubia. Plebeis argēti
nobilib⁹ auri. p̄ncipib⁹ gēmarū loco litteras esse.

¶ De Quadrivio.

¶ Quadruij fontes libandos esse. n̄ cibēdos. Naturalē
ph̄tam morali speculatiue agēti cedere debere. Doctos me
dicos non pecuniam sed sanitatē querere.

¶ De Eloquentia.

¶ Cōtiones populorū eloquētia duci. Artificiosaz orationē
stultos nō sapiētes flectere. Nihil efficacit⁹ vtilitatē pluade
re. Nō tam pdesse quā delectare poetica. Veraces histoz
ricos multū adiumenti prebere ciuitatibus.

¶ De Legibus.

¶ Sanctas leges q̄ vagāti frena licētie ponūt. In plebem
vim leges agere. potētib⁹ mutas ēe. Res grauiiores armis
mō. nō legib⁹ diffiniri. Bonas leges bonū p̄ncipē cupere
Imp̄bādū ēe. q̄ patric dēcreta orbis vtilitati p̄ponūt. Vir
bon⁹ scia sua. domū ciuitati. ciuitatē regiōi. regionē mūdo
mundū vō dō subijcet. Neq³ monarchicū regimen neq³
politicū satis p̄sulare ciuitatib⁹. cū alterū raro pdest. alter
ducit sepe mali. Regna neq³ successionē neq³ electione b̄i
pūsa. q̄ illa sepe p̄nceros aut stultos adhibet. hec factiōes
inducit. Reges treatos regnis vt seruirēt. nō seruire regib⁹
regna. Lubricū esse p̄mū apud reges locū. Sicut in mare
flumina sic vicia in curias fluere.

¶ De Principibus.

¶ Assentatores maxi⁹ ducere p̄ncipes. Nulli patere lōgi⁹.
q̄ dilatori p̄ncipis aures. Nēmā regi pestē adulatori lin
guā. Regē q̄ nulli fidie iutile ēe. neq³ meliorē q̄ oib⁹ credit.
Qui multiregit vt a multiregat oportet. Sapiētē regē i
angustis reb⁹ aiosūz. i. p̄sp̄eremissū appere. Nō ēe regio
noie dignum. q̄ suis comodis. publica subijcit. Glorie cā
multos turbassē vrbes. armis ip̄peria q̄rētes. At cui regnū
quietū paret. si vicinos lacessat nō posse prudentē videri.

¶ De Bello.

¶ Preliū nisi vel necessitas vel manifestū victorie signū
suaserit imprudēt cōmitri. In bello v̄tutē plurimū. plus tñ
cāsum. posse. Lūcē regib⁹ ac pplis. p̄cē iesse tirānidis. Ne
q̄ sacerdotē q̄ sacrificia negligit ecclie puentū. neq̄ regem
q̄ iuri reddendo nō assidet vectigalia digne petere.

¶ De Iusticia.

¶ Apud mortales. nisi quā de⁹ exercet. rarā appere iusticiā
miseros q̄ eius egent. Iudicia pcuratorū ⁊ aduocatū au-
cupia esse. litigatores aues forareā. iudicē rhetē. patronos
aucupes. Aut si piscationi magi cōpare libeat. litigatores
piscib⁹ forū fluvio. leges rhetib⁹. aut hamo piscatorib⁹ eq̄
ri patronos dices. Leges dū exactius iniuriā phibēt. ma-
gis inferre. Lardicatē ipam iudiciū. iniuriā esse. Sati⁹ esse
licem p̄dere. quā diutius agitare. In actionib⁹ reipublice
sepe plures vincere meliores. Et pmulgari ⁊ abrogari sa-
crionibus leges.

¶ De Dignitatibus.

¶ Dignitatib⁹ viros dandos esse. nō dignitates viros.

¶ De Magistris.

¶ Magistrat⁹ alios mereri ⁊ nō hēre. alios hēre ⁊ nō me-
reri. paucos v̄o hēre ⁊ mereri. Sepius ex dignitate viros
quā dignitates ex viro creuisse. Sapientē quo ferē altius.
humilius se gerere. Magistratū. nisi se p̄sonā gestare cōem
ostenderit. ab officio cadere.

¶ De Pontificibus.

¶ Braue p̄fificij pōndus. beatū q̄ bene fecit. Indocram
episcopū asino comparandum.

¶ De Sacerdoti- bus ⁊ Religiosis

¶ Corpa malus medic⁹. aīas iperit⁹ sacerdos. occidit.

¶ Virū ex aīo. religioni addictū. celestē d̄terris vitā agere
Bñ paratū pecc⁹. nō fuga illecebris. sed p̄temptu. resistere

vicijs. Clagū monachū. diaboli mācipiū esse. Nihil clero
magis officere. quā psbyteroz excedentē numerz. Virtutes
clerū ditasse. vicia pauperē facere. Sacerdotibus magna
ratione sublatas nuptias: maiori restituendas videri.

¶ De Mulieribus.

¶ Urores amore virū castas. nō custodia pseuerare. Per
uerse agere q̄ plus erigūt ab vxorib⁹ quā ipsi prestāt. Mu
lierib⁹ p sex⁹ fragilitate ppatiendū. Nō amari q̄ n̄ amat.

¶ De Amicitia.

¶ Amicitia diuino mūere mortales h̄re. Fideli amico. nul
lū thesaurz auferendū. Vitā amico nudā. morti pparādā
Turpitudinis eractorē n̄ esse amiciū. Dolosos amicos cū
fortuna recedere. Int̄ bonos amicitia diuturnā ⁊ subtilē.
It̄ improbos breuē ⁊ caducā. Qui sui sanguinis psecutor ē.
alieno suspectū esse. Hostē in se nutrire. q̄ filio nimis iḡcit.
Quā nā suadet ei. filios arti dandos. Milicia n̄i tēpis. di
uitiaz ostērationi. seruire. mercaturā auaricie. Mercatores
in pace. milites in bello predari. ⁊ illis ciues. his hostes. in
predam datos.

¶ De Auaricia.

¶ Studia pecuniaz. ⁊ p̄uat⁹ ⁊ p̄ncipib⁹ notia. Auarz idro
pico similē. cui crescit bibēti sitis. Nihil avaro placere p̄ter
mortē. Vicia hoīm libalitate nudari: obtegi auaricia. The
saurū nullā meli⁹ manū qua paupis accipe. Qui nō subue
nit inopi cū possit. nō min⁹ est in vicio. quā q̄ f̄res heredis
eandem portionē ofendat.

¶ De Inuidia.

¶ Inuidiū nulli magis sibi nocere. Nō aut̄ q̄ multi pcedāt
s; retro quot seq̄nt̄ inspiciendū esse. Cū sapia diuitijs p̄stet.
idigne nōnullos agere. q̄ se sapientes cū indicēt stultū opulē
tiam inuident.

¶ De Superbia.

¶ Ambitione rarū pecc⁹ inueniri vacuū. ei q̄ seruāt falsos fi
eri atq; aliud i pectore clausū. aliud i lingua p̄mptū gerere.

¶ De Mendacio.

¶ Mendaces si qm̄ vez dixerint nō assequi fidē. Mendacē

paupem vulgo deridendū. diuitem detestandum videri.
Mentiri seruile officiū est.

¶ De Crapula.

¶ Edere ad vitam hoies nō vivere ad esum bere. Quis
q̃ fedius quam in culma patrimonii absumi. Cui vsus ⁊
labores ⁊ morbos quēssisse mortalib⁹. Cui⁹ q̃ mentē exci-
tet. non qđ obuiat sumen dñi.

¶ De Luxuria.

¶ Libidinem. etatem oīem sedare. senectutē exstinguere.

¶ De Ira.

¶ Iratos hoies occupare furorem. simileq̃ feris efficere.
Euellere arbores. tumida flumina. reges iratos vpozes
euertere. Nō mutari neq̃ leu⁹ patientia ferri. Beatos ru-
riculas. sua si bona nozint. Quietam vitam nō gemas aut
aurum reddere. Mortales paucis bene vivere. Egrotātes
nullum habere remediū contra dolores valentius quam
si deo scelerum penas dare putauerint. Dolorem qui vel
magnum ⁊ breuem vel paruum ⁊ longum contēnendū aut
epicurum non bene partitiū esse. nam magnū ⁊ diuturnum
plures morbos asferre. Si quis in egritudine q̃ p̃misit
implere curant bene beateq̃ vitam acturum.

¶ De Morte.

¶ Calcandam semel omnib⁹ leti viam. Nullum caput pro
serpinam fugere. Tabernas pauparū. regūq̃ turres. eque
mortē ingredi pallidam. Dulce bonis. durū iniquis mori.
Benerosam mortem. turpi vite. preferendam. Philoso-
phiam verbalem apud multos. realem. apud paucos inue-
niri. Celū morib⁹ aperiri. non verbis.

¶ Finis puerbioꝝ Enae si p̃ncipiū ex medio
virescit ⁊ nobis viuendo bene geratur.

Proverbiū est. Decoꝛo subitelligit in oib⁹ puerbijs. vñ

adum videri

debet. Sub
l. Elmi vlti
p. mentem

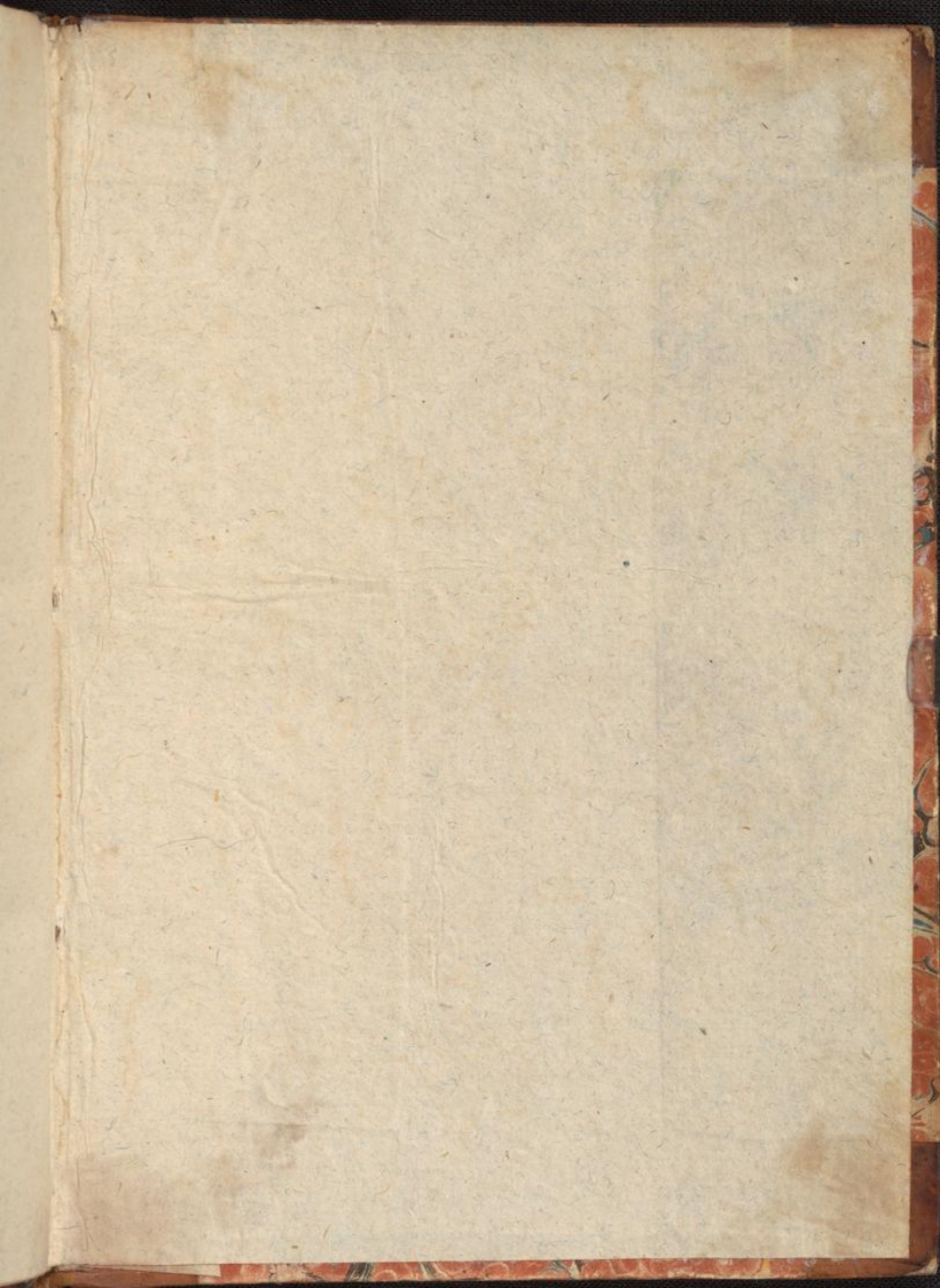
tinguer.

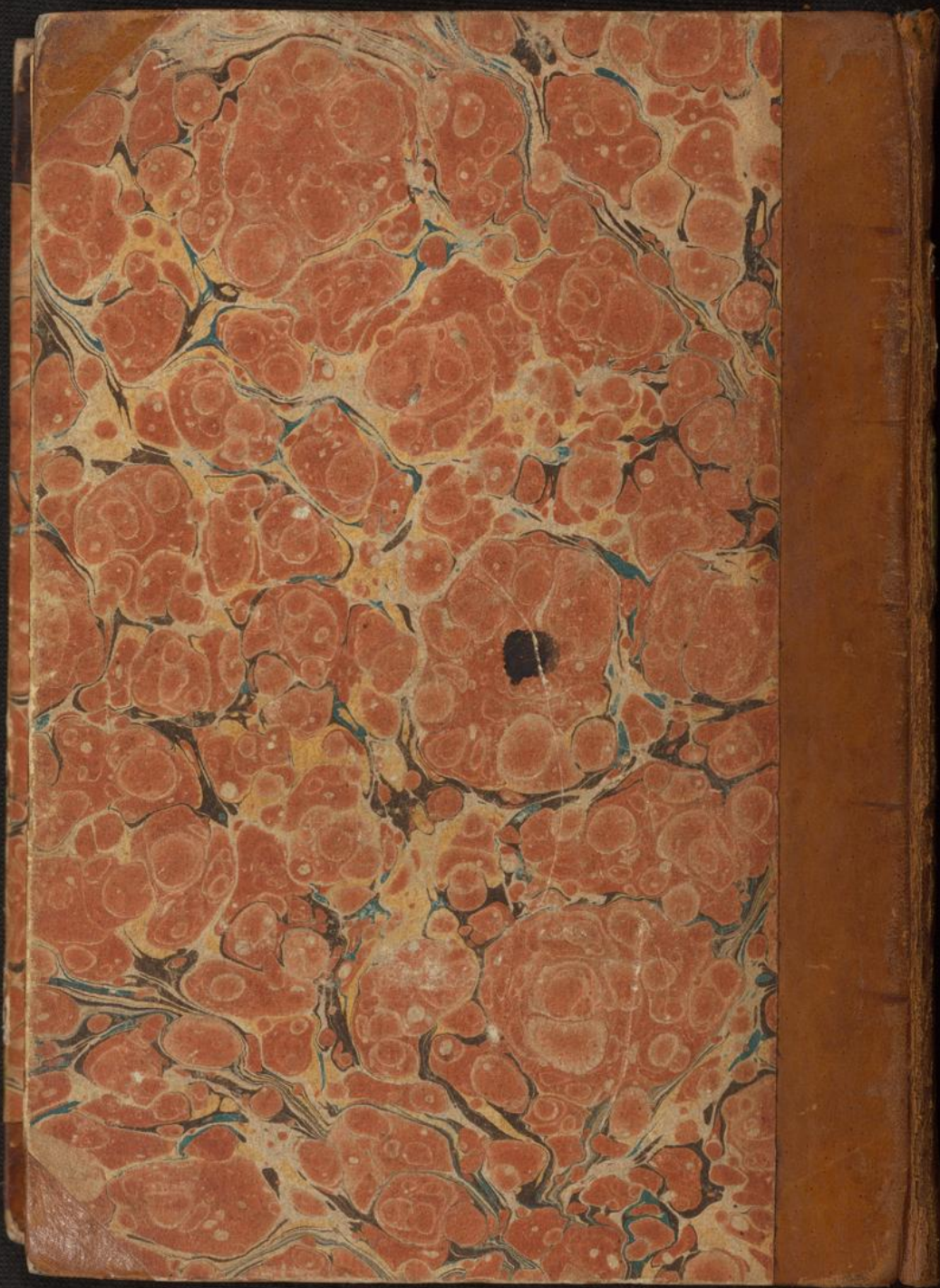
feris offere
ratos vptos
ri. Beatus m
nō gēnos pa
re. E. grotius
māius quan
lorem qui v
ntēndū at
r. dicitur m
m q. p. m. p.

m caput pro
turres. eque
niquis moli
n. Philolo
paucos iue

medio
tur.

uertij. vlt

Copyright 4/1999 VxyMaster GmbH www.vxymaster.com

VierFarbSelector Standard - Euroskala Offset